

Sydamerika

Innehåll

1. Inledning	3
2. Det regionala perspektivet	4
3. Strategins allmänna viljeinriktning	5
4. Resultatredovisning – utbetalningar per land och samarbetsområde	9
5. Redovisning och analys av strategins fyra huvudinriktningar	10
5.1 Fattigdomsbekämpning	10
5.2 Mänskliga rättigheter och demokrati	10
5.3 Bredare former för utvecklingssamarbete	13
5.4 Ekonomiskt samarbete till ömsesidig nytta	17
6. Slutsatser av resultatanalys	19
Bilagor: 1. Resultatredovisning och -analys för Peru	22
2. Narkotika	28
3. Internationella kurser	30
4. Folkrörelseanslaget	31

Sydamerikastrategi 2003–2007, Annex I

Utgiven av Sida 2003

Latinamerikaavdelningen

Tryckt av Elanders Novum AB, 2003

Artikelnummer: SIDA2488sv

1. Inledning

Denna resultatredovisning och -analys på regional nivå koncentreras på de övergripande viljeinriktningar och de fyra huvudinriktningar som formulerats i Sydamerikastrategin 1998–2002. De fyra huvudinriktningarna är 1) fattigdomsbekämpning, 2) MR och demokrati, 3) bredare former för utvecklingssamarbete och 4) ekonomiskt samarbete till ömsesidig nytta.

Utöver den regionala Sydamerikastrategin har den särskilda strategin för Bolivia 1997–2002, samt översynen av Colombia och Peru-samarbetet 1996, varit utgångspunkter för utvecklingssamarbetet i regionen. Analysen på regional nivå blir av nödvändighet övergripande. Mer konkreta slutsatser återfinns i resultatanalyserna för Bolivia (se Annex II:2), Colombia (se Annex III:2) och Peru (se bilaga 2 till detta dokument).

Till denna resultatredovisning bifogas också en kortfattad analys av hitillsvarande erfarenheter av det svenska stödet till narkotikabekämpning i Sydamerika (se Bilaga 2).

2. Det regionala perspektivet

Den för 1998–2002 gällande strategin för Sydamerika är – sin ställning som regionstrategi till trots – sparsam i resonemangen kring vad ett regionalt perspektiv och förhållningssätt innebär. Strategin tar upp regionala aspekter främst vad gäller former för utvecklingssamarbetet. Regionala enskilda organisationer, tillsammans med internationella och lokala, ses som möjliga genomförare av verksamhet med Sida-stöd, och därutöver också vad gäller regionalt erfarenhetsutbyte, vilket exemplifieras med jämställdhet och barns rättigheter. Vad beträffar instrument, nämns särskilt att ”ett antal regionala kurser i Sydamerika” skall genomföras, som komplement till sedvanliga internationella kurser i Sverige.

De regionala insatser som kan redovisas och analyseras är få och begränsade. Det finns dock några exempel som är värda att titta närmare på, inte minst i syfte att hitta möjligheter och begränsningar i detta arbetssätt för framtida överväganden.

Det bör i sammanhanget även påpekas att en stor del av den verksamhet som syftar till att öka respekten för MR och bidra till demokratisering till sin natur är svår att mäta och följa upp avseende resultat och effekter. *Se vidare under 5.2, Regionala insatser.*

3. Strategins allmänna viljeinriktningar

Nedan redovisas och analyseras de strategiska utmaningar och metoder som definierades och som relaterar till samtliga fyra huvudinriktningar i strategin.

En *helhetssyn inom utvecklingssamarbetet* fördes fram som viljeinriktning, men det specificerades inte vilka åtgärder som skulle leda till detta mål. Ett konkret resultat i detta sammanhang är dock den nya anslagsstrukturen inom Sida vilken delvis har bidragit till tydligare prioriteringar av samarbetets inriktning på landnivå. Ett exempel är Bolivia där utvecklingssamarbetet tidigare finansierades från ett flertal anslag, med konsekvensen att inbördes prioriteringar inte gjordes i tillräcklig hög grad.

En annan viljeinriktning var att utöka den svenska *synligheten* (närvaro och profil) i regionen. Med facit i hand kan resultaten betraktas som blandade. Stängningen av ambassaden i Lima 2001 är ett exempel. Den svenska diplomatiska närvaron bedömdes som ett viktigt komplement till utvecklingssamarbetet i Peru, men begränsades mycket tydligt mitt under den demokratiska öppning som landet genomlevde. En regional rådgivare för det kontraktfinansierade tekniska samarbetet, KTS, placerades i Santiago med uppgiften att synliggöra samarbetsformen i hela Latinamerika. Denna uppgift har visat sig vara svår och resultaten svårsmåttbara (se vidare under 5.3). I Bolivia har utökad Sida-närvaro på plats bidragit till att upprätthålla den svenska synligheten och öka engagemanget i policydialogen. I Colombia kan nämnas ett medvetet arbete för att få in fler svenskar på poster inom FN-systemet, svenskar utsända av enskilda organisationer, samt inrättandet av en handläggartjänst för utvecklingssamarbetet vid ambassaden i Bogotá. Den svenska närvaron och synligheten bedöms av Sida ha ökat betydligt i Colombia, vilket gett Sverige fler ingångar till både policydialog och utvecklingssamarbete.

För att öka synligheten i Sverige har ett nytt informationsmaterial och kommunikationsplaner utarbetats 2000–2002. Det är dock svårt att i detta läge avgöra dess inverkan på utvecklingssamarbetets synlighet. Sida anser att intresset för det svenska utvecklingssamarbetet i Colombia har ökat. Detta kan till viss del bero på folkrörelseorganisationernas aktiva arbete. Bland de insatser som kan omnämnas är det nätverk för Colombiafrågor som bildats och som uppmärksammat situationen i Colombia genom seminarier, bland annat i Riksdagen. Ett initiativ för att intressera svenska journalister för Colombia, genom att låta en journalistdelegation

besöka landet, resulterade i att rapporteringen från Colombia tillfälligtvis ökade i svenska medier.

I strategin föreslogs också *nya samarbetsformer*, särskilt inom området demokrati och mänskliga rättigheter. Ett regionalt barnrättsprogram med UNICEF och Rädda Barnen har genomförts i syfte att gemensamt effektivisera insatser inom barnrättsområdet, vilket har gett positiva resultat. I Colombia har företrädare för svensk arbetsmarknad (LO-TCO och NIR) samarbetat i ett projekt med colombianska motparter med syfte att stärka dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Sida har genom att finansiera en regional kurs ”Women in management” bidragit till att ett nätverk bildats med kvinnor i ledande ställning inom olika samhällssektorer i regionen. Med starthjälp av CENTEK vid Luleå universitet har nätverket utvecklats till en regional mötesplats och inkluderar även medlemmar från andra regioner. Samtliga dessa initiativ måste bedömas som strategiska och i linje med strategin. Det måste dock konstateras att insatserna blir effektivare ju mer efterfrågestyrda och förankrade hos parterna de är. Strategin prioriterade olika former av strategiska metoder. Stöd till *reformer och omstruktureringsprocesser* har främst koncentrerats till Bolivia (se Bolivia avsnittet). Stöd till att *utveckla institutioner och central och lokal förvaltning* har skett i Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru och Paraguay, i de senare två länderna främst genom Diakonia, Caritas och Internationella Juristkommissionen, IJK. Svenska enskilda organisationer arbetade, förutom med insatser för att stärka ombudsmannaämbeten och liknande institutioner, också med att stärka den lokala förvaltningen genom samarbetspartners i bland annat Peru och Bolivia. I Ecuador har en KTS- insats bidragit till en effektivisering av administrativa rutiner och en miljövårdsplan för Quito kommun. Erfarenheterna tyder på att stärkandet av denna typ av institutioner är grundläggande för utvecklingen och att stödet kan ge konkreta resultat. Problemet har varit att hitta långsiktigt hållbara metoder, så att resultatet inte blir avhängigt en person eller en viss politisk maktkonstellation.

Stöd till *kunskaps- och kompetensutveckling* har gått som en röd tråd i det svenska utvecklingssamarbetet, oavsett om det har genomförts av enskilda organisationer, folkrörelser, forskningsinstitutioner, näringslivsorganisationer eller andra svenska, regionala, nationella och internationella institutioner. Resultaten kan vara svåra att mäta, men intresset från latinamerikanska samarbetspartners sida är stort, särskilt när utbudet anpassats till målgruppens behov och förutsättningar.

Policydialog förutsågs utgöra ett viktigt instrument inom utvecklingssamarbetet. Svenska nyckelfrågor som fattigdomsminskning, jämställdhet, demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, miljö och naturresursfrågor har framförallt drivits i Bolivia, där det i finansiella termer har skett ett större svenskt utvecklingssamarbete än i de andra länderna. I Bolivia har det också funnits ett bilateralt samarbetsavtal och ett expanderade fältkontor. I länder som Peru och Colombia har de diplomatiska förbindelserna genom ambassader på plats utgjort ett viktigt komplement till utvecklingssamarbetet. I Peru bedöms förutsättningarna för policydialog ha minskat i och med ambassadens stängning sommaren 2001. Detta kan i efterhand bedömas som särskilt olyckligt med tanke på den politiska förändringsprocessen i landet. I Colombia

bedöms förutsättningarna däremot ha utökats i och med tillsättandet av en handläggare för utvecklingssamarbetet vid ambassaden.

Inom ramen för strategin förutsågs en god *samverkan med internationella givare och aktörer* för att göra det svenska utvecklingssamarbetet så effektivt som möjligt, samt givarsamordning på landnivå. Detta har särskilt kommit till uttryck i Bolivia. I Bolivia har givarsamordningen fortsatt att fungera bra och den bolivianska regeringen axlar huvudansvaret för att denna omfattar både multi- och bilaterala givare. I Colombia har kontakterna med de multilaterala aktörerna utvecklats i positiv riktning i och med placeringen av en handläggare för utvecklingssamarbetet vid ambassaden i Bogotá.

De svenska relationerna till *Europeiska kommissionen* har förbättrats under strategiperioden. I Bolivia ingår nu Kommissionen i den samlade givarsamordningen, vilket förbättrade kontakterna och underlättade konsultationsrundan bland medlemsstater inför antagandet av ny landstrategi för Kommissionens utvecklingssamarbete (2002). I Colombia pågår sedan 2001 månatliga möten mellan medlemsländer och Kommissionen, med visst biståndsfokus. I Peru är däremot givarsamordningen generellt sett bristande. Trots svenska försök att få Kommissionen, som en av de större givarna, att inta mer av en koordinerande roll, har resultaten uteblivit. I strategin uppdrogs att formulera en handlingsplan för hur Sida skulle kunna påverka Kommissionens utvecklingssamarbete i Latinamerika. En sådan handlingsplan utarbetades under år 2000. I denna prioriteras tre länder i Sydamerika (Bolivia, Colombia och Peru). En uppföljning av handlingsplanen och dess resultat kommer att ske vid årsskiftet 2002/2003 för att avgöra hittillsvarande resultat och behovet av justeringar. Det kan emellertid redan nu konstateras att för att påverka Kommissionens utvecklingssamarbete krävs ett långsiktigt strategiskt tänkande och ett samordnat agerande både i Bryssel och länderna.

En gemensam erfarenhet är att möjligheten till svensk samverkan med *multilaterala organisationer* i regionen beror till stor del på vem som är högste representant på plats för den aktuella organisationen. Detta har visat sig tydligt i såväl Colombia och Peru som i Bolivia, där förutsättningarna ändrats i positiv riktning i och med chefsbyten under strategiperioden.

Samarbetet med *Världsbanken* på fältet har i princip koncentrerats till Bolivia. Där har samverkan skett kring flera av de sociala sektorerna. En viktig förutsättning för att samverkan fungerat är troligen decentraliseringen av en koordinatorsfunktion från Washington till La Paz. Kontakter och samverkan med *Interamerikanska utvecklingsbanken, IDB*, har varit bristfällig i samtliga länder, inklusive Bolivia. Mindre projekt med finansiering från svenska samarbetsfonder inom IDB har kommit länderna tillgodo under strategiperioden. Dock har den svenska insynen i dessa projekt varit bristfällig, och resultaten blandade, vilket föranlett Sida att se över flertalet av dessa fonder. Ett nytt avtal för den svenska konsultfonden i IDB har till exempel utarbetats med hänsyn till strategierna för Sydamerika respektive Centralamerika och Karibien. Detta till trots har det förekommit att konsultfonden använts för insatser där Sida på bilateral väg sagt nej till ett samarbetsförslag, men där svenska medel ändå utnyttjats genom anlitaandet av svenska konsulter.

Erfarenheterna av samverkan med *FN-systemet* har varit blandade. I Peru pågår en minimal samverkan på grund av att FN-systemet spelar en tämligen undanskymd roll. I och med en del byten av personal under 2002 förutses dock möjligheterna till samordning kunna öka. I Bolivia kanaliseras större utvecklingssamarbeten genom UNICEF och UNDP, vilket gett underlag för en helt annan möjlighet till samverkan.

Erfarenheterna har varierat men kan överlag betraktas som konstruktiva och positiva. I Colombia har Sverige under strategiperioden medvetet främjat en ökad svensk närvaro i FN-systemet, framförallt i form av Junior Professional Officers, JPO's. Detta har i sin tur varit en bidragande orsak till ökad samverkan, och en del i arbetet för att stärka FN-systemets roll i Colombia.

I strategin fanns ambitiösa planer på att utveckla och stärka den *svenska resursbasen* för Latinamerika. Detta har under strategiperioden skett inom området mänskliga rättigheter. Ett Sidafinansierat bilateralt expertprogram på juniornivå (BBE) har bidragit till att ett 10-tal svenskar arbetat på samarbetsorgan/institutioner över hela Latinamerika. I Sydamerika har två svenskor arbetat under en period om två år inom ombudsmannaämbetet i Peru och en svenska inom den Andinska Juristkommissionen, CAJ, också under två års tid. I Colombia har sex svenskar genom forum syd placerats på UNHCR-poster i områden med stora internflyktingproblem. Dessa och liknande initiativ har bidragit till en påtaglig förstärkning av den svenska basen för rekrytering till arbeten som kräver erfarenhet från Latinamerika och kunskaper i spanska.

Allmänt kan sägas att strategin för utvecklingssamarbete med Sydamerika 1998–2002 uttryckte en rad viljeinriktningar, utan att tydligt ange hur dessa skulle uppfyllas eller hur resultaten skulle mätas. En lärdom beträffande styrkraften i strategin är, att ju mindre specificerade metoderna är, ju viktigare är det att definiera hur uppföljningen ska ske.

4. Resultatredovisning – utbetalningar per land och samarbetsområde

Av nedanstående tabell framgår utbetalningar 1998–2001 under några av de viktigaste områdena för utvecklingssamarbetet i Sydamerika, enligt gällande strategier för Sydamerika respektive Bolivia. Totalt förutsåg strategierna ett årligt utfall på mellan 355 och 415 miljoner SEK.

Åren 1998 och 1999 kom att präglas av utgiftstaket, vilket innebar att Sida inte kunde infria alla gjorda åtaganden. Vissa utbetalningar sköts på framtiden och de låga siffrorna för dessa två år kompenseras av högre siffror för 2000–2001. Den genomsnittliga utbetalningen under perioden blev 390 MSEK/år, vilket ganska väl speglar ambitionen i strategierna.

Observera att stödet till Bolivia, samt stödet till MR, demokrati och konflikthantering i bland annat Colombia och Peru, också har inbegripit stöd genom svenska enskilda organisationer.

Prioriterade länder:	Bolivia	Colombia och Peru	Samtliga Sydamerika	Chile
Typ av samarbete	Fattigdomsbekämpning, inkl MR	Mänskliga rättigheter, demokrati och konflikthantering	Bredare samarbetsformer: Främst SEO ¹ , KTS ² och forskningssamarbete	Ekono - miskt samarbete till ömsesidig nytta
Årligt utfall enligt strategin (MSEK)	120–130	Colombia: 25–30 Peru: 15–20 Övriga länder/reg: 15–20	SEO: 60–70 KTS: 20–30 Forskning: 20–25	10–15
Totalt: 355–415		Sammanlagt: 55–70		
Utfall 1998	104	Colombia: 26 Peru: 25 Övriga länder/reg: 35	SEO: 65 KTS: 18 Forskning: 18	5
Totalt: 390		Sammanlagt: 86	IK: 14	
Utfall 1999	109	Colombia: 45 Peru: 28 Övriga länder/reg: 36	SEO: 64 KTS: 8 Forskning: 22	8
Totalt: 333		Sammanlagt: 109	IK: 15	
Utfall 2000	172	Colombia: 43 Peru: 34 Övriga länder/reg: 45	SEO: 60 KTS: 4 Forskning: 31	10
Totalt: 456		Sammanlagt: 122	IK: 14	
Utfall 2001	207	Colombia: 60 Peru: 23 Övriga länder/reg: 34	SEO: 74 KTS: 8 Forskning: 32	17
Totalt: 469		Sammanlagt: 117	IK: 9	

¹ Svenska enskilda organisationer

² Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete

5. Redovisning och analys av strategins fyra huvudinriktningar

5.1 Fattigdomsbekämpning

I Sydamerikastrategin 1998–2002 prioriteras *Bolivia* inom området fattigdomsbekämpning, med en beräknad årlig utbetalningsvolym på 120–130 MSEK. Samarbetet har styrts av landstrategin för Bolivia 1997–2002.

Det bör betonas ett flertal tematiska områden förutses bidra till Bolivias fattigdomsbekämpning, däribland insatser för stärkande av mänskliga rättigheter och demokrati, samt insatser inom ekonomiskt samarbete.

Volymen på det svenska samarbetet låg 1998–1999 något lägre än beräknat. Under 2000–2002 låg de totala årliga utbetalningarna till Bolivia på en betydligt högre nivå. Framför allt fick forskning och ekonomiska reformer större omfattning än förutsett. Detta förklaras av utarbetandet av en nationell strategi för fattigdomsbekämpning, PRS, det tydliga bolivianska ägarskapet för fattigdomsbekämpnings- och reformpolitiken, samt initiativet till givarsamordning, bedömdes ha förbättrat förutsättningarna för utvecklingssamarbetet. *För mer information se Annex II:2 Resultatredovisning och -analys för Bolivia.*

5.2 Mänskliga rättigheter och demokrati

Det sammanlagda stödet till mänskliga rättigheter och demokrati i regionen (exklusive Bolivia) förväntas i strategin årligen uppgå till 55–70 MSEK och koncentreras till *Colombia och Peru*. I själva verket blev utbetalningarna på detta område i genomsnitt 109 MSEK/år, vilket avspeglar ökade satsningar på MR och demokrati i både Colombia och Peru, men också i övriga samarbetsländer.

I Colombia skedde under perioden en medveten fokusering på fredsprocessen som en övergripande målsättning för allt stöd, samtidigt som biståndet fördubblades. *Se Annex III:2 Resultatredovisning och -analys för Colombia.*

Det utvecklingssamarbete som skett med Peru har varit fokuserat på stärkandet av mänskliga rättigheter och rättstaten, internflyktingsituationen, samt stöd till det civila samhället, och har därmed stämt väl överens med målen. *Se vidare Resultatredovisning och -analys för Peru i Bilaga 1.*

Jämställdhetsstöd i Chile

Under strategiperioden togs beslut om ett avslutande treårigt stöd till den chilenska jämställdhetsmyndigheten SERNAM om 7,2 MSEK. Stödet har varit inriktat på att konsolidera verksamheten som fått svenskt stöd sedan grundandet av myndigheten 1990. De tre huvudområdena i samarbetet var: a) intersektoriell samordning av jämställdhetsarbetet, b) en civilsamhällsfond med stöd för jämställdhetsinsatser på lokal nivå samt c) etablerandet av en internetportal om jämställdhetsfrågor.

Det svenska stödet har bidragit till att operationalisera den nationella jämställdhetsplanen på regional nivå i Chile, samt sprida information och utbilda om planen. Ett flertal projekt på gräsrotsnivå har fått stöd, bland annat kurser om medborgarskap och mänskliga rättigheter för kvinnor och flickor i fattiga delar av befolkningen. Flera av insatserna inom civilsamhällsfonden har inriktats på kvinnor i urbefolkningen, och har samfinansierats med CONADI, myndigheten för urbefolkningsfrågor. Internetportalen, som bland annat informerar om sexuella och reproduktiva teman, om arbetslivsfrågor, kultur och hälsa, har etablerats.

Samarbetet med SERNAM under dessa tolv år bör ses som framgångsrikt i sin helhet. SERNAM har axlat sin roll som myndighet och gett bred förankring åt sitt arbete. Den chilenska regeringen har ett tydligt ägarskap för jämställdhetsfrågorna, även om det chilenska samhället kan tyckas paradoxalt i det starka motstånd som också finns på många håll mot att lyfta många jämställdhetsrelaterade intressefrågor till den politiska agendan. Det är dock en lämplig tidpunkt att avsluta det långvariga stödet till SERNAM i samband med att Sverige också utfasar övrigt bilateralt gävbistånd till Chile. SERNAM bedöms ha uppnått hållbarhet i sina aktiviteter. Det är mycket positivt att se att de chilenska erfarenheterna kommit till nytta i jämställdhetsarbetet i andra latinamerikanska länder, till exempel Bolivia och Guatemala.

Rättsreform och mänskliga rättigheter i Paraguay

Sida har i samarbete med svenska avdelningen av Internationella juristkommissionen (IJK-S) sedan 1987 stött projektverksamhet inom rättsområdet i Paraguay. Mellan 1995 och 2001 uppgick stödet till sammanlagt ca 4,5 MSEK och genomfördes inom ramen för fyra olika avtalsperioder, av vilka den senaste omfattade tre år (1997–2000).

Verksamheten har varit inriktad på att dels stödja utsatta grupper genom rättshjälp och juridisk rådgivning, dels främja utbildning kring mänskliga rättigheter. Den lokala motparten har i samtliga projekt varit Centro Interdisciplinario de Derecho Social y Economía Política (CIDSEP), ett forsknings- och utbildningscenter, som är knutet till den juridiska fakulteten vid Katolska universitetet i Asunción. Sidas bedömning är att verksamheten varit till gagn för utsatta människor och gett väsentliga bidrag till rättssäkerheten och respekten för mänskliga rättigheter.

Ett beslut om ”Stöd till genomförandet av muntlig och offentlig brottsmålsprocess i Paraguay” genom IJK-S och CIDSEP fattades av Sida i december 1999. Åtagandet fullföljdes dock inte på grund av de oklarheter som kom att omgärda projektet när en polisanmälan riktades mot den förre projektansvarige vid IJK-S. Den aktuella insatsen blev emellertid under 2000 föremål för en ny ansökan från IJK-S och

CIDSEP och ett stöd beviljades med drygt 10,7 MSEK för perioden 2001–2003. Projektets huvudsakliga inriktning är att genom kurser, seminarier och work shops utbilda rättsväsendets aktörer i den nya straff- och processrättsliga lagens innebörd och på så vis bidra till genomförandet av rättsreformen i Paraguay.

De tidigare erfarenheterna från samarbetet i Paraguay har visat på en rad brister vad beträffar rapportering, redovisning och dokumentation av verksamheten. I samband med att den aktuella insatsen förlängdes gjordes dock bedömningen att förutsättningarna var goda för en förbättrad hantering av dessa frågor. Ett ramavtal slöts under 2001 mellan Sida och IJK-S, i syfte att tydligare reglera och förbättra samarbetet mellan organisationerna. Sedan dess har en viss förbättring av rapporteringen skett.

Regionala insatser

Under strategiperioden har Rädda Barnen och Unicef genomfört ett regionalt barnrättsprogram i både Central- och Sydamerika.

Under 1998–2000 kanaliserades 75 MSEK genom programmet, som i Sydamerika omfattade Bolivia (ca 4 MSEK), Colombia (ca 4,8 MSEK), Ecuador (ca 6,7 MSEK), Paraguay (ca 6 MSEK) och Peru (ca 4,7 MSEK).

Barnrättsprogrammet var uttalat regionalt till sin karaktär och syftade, förutom till att stärka barns rättigheter utifrån ett lagstiftande och institutionsstärkande perspektiv, till att främja framväxten av ett regionalt barnrättsprogram i Latinamerika och finna former för utökat regionalt samarbete i regionen mellan de båda organisationerna.

En studie av programmet som genomfördes under 2001 pekar på flera framgångar och positiva resultat – exempelvis att barns rättigheter i regionen har stärkts, rimligen till en del förklarat av Sidas stöd. Andra framgångar är att programmet bidragit till att förbättra de båda organisationernas arbetssätt och till att integrera barnrättsperspektivet generellt i regionen. De svagheter och problem som identifierats inom programmet hör till stor del samman med just den regionala komponenten och svårigheterna med att på ett tydligt och realistiskt sätt definiera denna. Det visade sig vara utomordentligt svårt att försöka skapa ett intresse för regionalt samarbete, när motivationen hos parterna brast. Resultaten pekade på behovet av realistiska tidsramar, samt ett förankringsarbete och en aktiv och engagerad uppföljning från Sidas sida. Barnrättsprogrammet genom Rädda Barnen och Unicef visar att insatser blir effektivare ju mer efterfrågestyrda och förankrade de är.

Ett annat exempel på regional verksamhet inom demokrati/MR-området är Andinska juristkommissionen/Comisión Andina de Juristas, CAJ, som mottagit svenskt stöd sedan 1980-talet, under strategiperioden med ca 4–5 MSEK årligen. Organisationen ses av många som en viktig aktör för att stärka arbetet för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens utveckling i den andinska regionen. I praktiken handlar organisationens verksamhet huvudsakligen om att tillhandahålla stöd och rådgivning till andra organisationer och aktörer som på olika sätt och i olika roller arbetar med de frågor som CAJ driver. Detta sker genom utbildning, rådgivning, nätverksbyggande, erfarenhetsutbyte och informations-spridning.

I början av 2001 gjordes på uppdrag av Sida en utvärdering av CAJ, som till stor del var mycket positiv till organisationen och pekade på dess professionalism, kompetens och starka ställning i regionen. De svagheter som framhölls var huvudsakligen avsaknaden av ett långsiktigt strategiskt förhållningssätt till utvecklingen i regionen, svårigheterna för organisationen att upprätthålla en jämnt fördelad närvaro i de aktuella länderna, samt det starka finansiella beroendet av ett litet antal givare. I detta sammanhang kan konstateras att CAJs tendens att fokusera på förhållandena i ett land (Peru) belyser svårigheterna för en liten organisation att upprätthålla en regional närvaro och riskerar att undergräva dess legitimitet som regional organisation. Finansieringsproblemen torde också vara typiska för en regional organisation av detta slag som närmast med nödvändighet blir beroende av givarstöd och som svårligen kan hitta alternativa finansieringskällor.

Trots de identifierade bristerna bedöms CAJs verksamhet utgöra ett viktigt bidrag till det nödvändiga institutionsbyggandet inom området demokrati och mänskliga rättigheter i den andinska regionen, inte minst i förhållande till de nya och viktiga aktörer som på senare år tillkommit exempelvis i form av ombudsmän och konstitutionsdomstolar. Organisationen kan antas ha haft en av naturliga skäl begränsad, men positiv påverkan på den aktuella utvecklingen i regionen, i riktning mot ökad demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Under ett tiotal år har Sida stött olika typer av verksamhet inom ombudsmannainstitutioner i Latinamerika. En studie av institutionerna genomfördes 2001/2002 och tar i sina slutsatser upp behovet att stödja dessa med utbildning, arbetsmetoder och strategisk planering, för att de ska kunna genomföra sina uppgifter på ett mer effektivt sätt. Vidare föreslår utvärderarna att stöd till ombudsmannaämbeten kompletteras med stöd till andra aktörer, exempelvis inom rättsväsendet, och att deras relationer med det civila samhället främjas. Likaså framhålls att i denna typ av stöd bör de politiska aspekterna tas i beaktande i högre utsträckning; internationellt stöd till ombudsmän kan stärka dessa institutioner utöver det som faktiskt åstadkoms genom projekt och aktiviteter, och på motsvarande sätt kan ett minskat internationellt stöd få större konsekvenser än bara minskade finansiella resurser.

5.3 Bredare former för utvecklingssamarbete

De viktigaste komponenterna av bredare former för utvecklingssamarbete utgörs av samarbetet genom svenska enskilda organisationer SEO, kontraktsfinansierat tekniskt samarbete, KTS, forskningssamarbete samt internationella kurser, IK. Övriga samarbetsformer som nämns under denna rubrik i strategin redovisas i resultatanalysen för Bolivia. Inget stöd har utgått i form av krediter och garantier under strategiperioden.

Svenska enskilda organisationer

Samarbete genom svenska enskilda organisationer (SEO) utgjorde, efter det bilaterala samarbetet med Bolivia, den största enskilda delposten i Sydamerika under strategiperioden. Detta omfattande stöd genom Folk rörelseanslaget består huvudsakligen av så kallad 20/80-finansiering, där organisationerna står för en egeninsats på 20 procent. Stödet redovisas närmare i bilaga 4 till detta dokument. Totalt förutsågs utbetalningar på

60–70 MSEK/år. Den verkliga genomsnittssiffran blev 66 MSEK/år, vilket väl motsvarar planerna. SEOs är närvarande i alla kontinentens länder. Brasilien är det land som erhållit mest stöd från Folk rörelse-anslaget via SEO under perioden (totalt 79 MSEK), följt av Peru (73 MSEK), Bolivia (47 MSEK), Colombia (33 MSEK). De organisationer som erhållit mest stöd för utvecklingssamarbete i Sydamerika är Rädda Barnen (56 MSEK), Forum Syd (51 MSEK), PMU (46 MSEK), LO/TCO (41 MSEK) och Diakonia (35 MSEK)³. Övriga SEOs som får Sida-stöd för verksamhet i Sydamerika är Kooperation Utan Gränser, Olof Palmes Center, SHIA, Svenska Missionsrådet, Svenska Kyrkan samt UBV. Folk rörelseanslaget styrs inte av strategin och resultaten redovisas därför inte här.

Inom områdena demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter/konfliktförebyggande har även Latinamerikaanslaget finansierat in-satser som genomförts av svenska enskilda organisationer. Dessa insatser, som varit i linje med gällande strategier, har fått 100-procentig finansiering. Sydamerikastrategin lyfte särskilt fram målsättningen att stödja strategiska insatser där SEO bidrar till en ökad samverkan mellan det civila samhället och statliga institutioner i syfte att utveckla demokratiska institutioner och främja respekten för mänskliga rättigheter. En generell bedömning av svenska organisationers insatser under perioden är att de varit allmänt stärkande för demokratin och respekten för mänskliga rättigheter. För mer konkret resultatanalys hänvisas till avsnitten om Bolivia, Colombia och Peru.

Det har också funnits en regional dimension i flera organisationers verksamhet i Sydamerika. Både Diakonia och Caritas erbjuder regionalt erfarenhets- och kunskapsutbyte. I utvärderingarna av programmen har samarbetsorganisationerna särskilt uttryckt sin uppskattning över detta. Flera organisationer, inte minst Diakonia har dessutom bidragit till metodutveckling inom utvecklingssamarbetet, bland annat vad gäller resultatmätning.

Samarbete och samordning mellan Sida och svenska enskilda organisationer verksamma i Peru, Colombia och Bolivia har stärkts under perioden. Detta har bland annat märkts genom regelbundna möten i fält, men även i Sverige.

Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete

I strategin uttrycks en ambition att öka det kontraktsfinansierade tekniska samarbetet, KTS, i Sydamerika och en årlig utbetalningsvolym på 20–30 MSEK planeras. Utbetalningarna har i själva verket blivit betydligt lägre. Från en utbetalningsnivå 1998 på 17 MSEK, betalades 2001 endast 1,6 MSEK ut, och under hela strategiperioden har totalt 28,6 MSEK utbetalats. En större del, 25,2 MSEK, har gällt samarbetsprojekt i Ecuador, resten har gått till projekt i Peru och Uruguay. En faktor som kan ha påverkat siffrorna är att tidigare finansiering av långtidsutsända inom projekt, som innebar betydande kostnader, inte längre är tillåtet.

KTS har främst använts till olika typer av urbana utvecklingsfrågor inom förvaltning och miljö. Till resultaten inom samarbetet kan räknas den miljövårdsplan som Quito kommun tagit fram med svenskt stöd.

³ För Diakonia bör nämnas att denna organisation erhåller betydande stöd från Latinamerikaanslaget utöver ovan nämnda belopp.

Samarbetsformen har varit öppen för Ecuador, Peru, Paraguay, och under den senare delen av perioden, Colombia. Den minskade utbetalningsnivån under strategiperioden härleds till flera faktorer: De nya upphandlingsreglerna som inte underlättar för svenska intressenter att tillsammans med latinamerikanska institutioner presentera projektidéer, eftersom upphandlingen av den svenska aktören därefter måste ske i offentlig konkurrens. De nya upphandlingsreglerna har också inneburit att själva förberedelsefasen i projektberedningen blivit mycket mer arbetskrävande för handläggaren. En annan orsak är den politiska turbulens och institutionella instabilitet som rått i de länder som varit öppna för KTS. Det senare har medfört att Sida och UD periodvis avrått från instrumentets användning i Peru och Colombia.

Mot bakgrund av strategin har det inom Sida rått samförstånd om att KTS-instrumentet framförallt skall användas i de lägre medelinkomstländer där Sida inte har omfattande bilateralt bistånd av annan karaktär. Detta har inneburit att länder med låga inkomstnivåer, omfattande fattigdomsproblematik, och stora behov inom förvaltningen, som Ecuador och Paraguay, varit aktuella för samarbete. Peru och i viss mån Colombia kan också räknas till denna skara länder.

Men samtidigt är dessa länder med stora behov ofta de länder som har svårast att avsätta egeninsatsen och svårast att formulera relevanta projekt. Den politiska situationen i Ecuador har varit turbulent, vilket inneburit att de projektförslag som väl inkommit, och som varit värda att göra en bedömning av, haft dålig förankring i efterföljande administrationer. Den ekonomiska krisen och det faktum att fattigdomssiffrorna förändrats, har möjligen också påverkat landets möjligheter till kostnadsdelning. Den institutionella kapaciteten i Paraguay har visat sig vara fortsatt svag, vilket också gjort KTS mer svårarbetat, eftersom samarbetsformen varit reaktiv, och byggt på att det måste inkomma relativt färdigformulerade projektansökningar. KTS-enheten vid Sida har under perioden bedömt att KTS inte är en lämplig stödform i Paraguay på grund av den svaga beställarkapaciteten i landet och landets svårighet att täcka ett minimum av lokala kostnader.

En viktig lärdom inför utarbetande av den nya strategin är att KTS har varit alltför mycket av ett reaktivt instrument, utan att integreras med det övriga utvecklingssamarbetet med regionen. Strategin har inte varit tillräckligt styrande för KTS-samarbetet, något som bör beaktas i den nya strategin.

Forskningssamarbete

Inom forskningssamarbetet förutsåg strategin ett årligt utfall på 20–25 MSEK. Detta blev också den ungefärliga nivån 1998–1999, medan forskningssamarbetet ökat i volym år 2000 och framåt. Ökningen beror främst på ett utvidgat Bolivia-program, i linje med strategins prioriteringar. 2001 utbetalades ca 32 MSEK för forskning, varav ungefär hälften till Bolivia-programmet. Resterande belopp gick till ett antal regionala latinamerikanska forskningsnätverk: CLACSO – ett nätverk för samhällsvetenskaplig forskning; NOSECLA – nätverket för social-ekonomiska forskningscenter samt RTPD – ett nätverk rörande forskning kring parasitsjukdomar.

Det regionala stödet till CLACSO gynnar genom olika stipendieprogram återväxten av samhällsforskare över hela kontinenten, organiserar regionala tematiska forskningsgrupper för att stimulera aktuell samhällsforskning och debatt, samt upprätthåller ett IT-nät för att informera och kommunicera med medlemmar och anslutna universitetsinstitutioner. CLACSO har en omfattande publiceringsverksamhet och bidrar även till att konsolidera och förstärka olika forskningsmiljöer. Under perioden 2000–2002 fick CLACSO stöd med cirka 34 MSEK från Sida.

Under perioden 1997–2001 gavs stöd till den nationalekonomiska institutionen vid Montevideo-universitetet i Uruguay, för att samordna och organisera årliga forskningsseminarier avseende 'social economics' i Latinamerika. Forskare från hela regionen deltog. Ett trettiotal vetenskapliga rapporter publicerades i samband med programmet, som erhöll ett årligt bidrag på cirka 500.000 SEK.

Inom naturvetenskaplig forskning har Sida sedan 1995 stött ett forskningsnätverk rörande parasitsjukdomar, PTPD (Network for Research and Training in Parasitic Diseases in the Southern Cone of Latin America). Programmet som omfattat forskningsinstitutioner i Argentina, Uruguay, Chile, Peru, Bolivia och Paraguay, erhöll fram till 2002 totalt 16 MSEK. En sista fas, som också inkluderar samarbete med Centralamerika, inleds under 2002, för att avslutas 2004.

Sida stödjer sedan 2001 Latinobárometro, ett latinamerikanskt institut som sammanställer statistik på basis av kvalitativa och kvantitativa undersökningar kring attityder och tendenser på kontinenten. Syftet med stödet är att institutet till reducerat pris skall ställa sina resultat till förfogande för medlemmarna i CLACSOs nätverk.

Forskningssamarbetet har utgjort en del i strategin för Sydamerika, men samordningen med övrigt utvecklingssamarbete har varit bristfällig förutom inom Boliviasamarbetet där forskningssamarbetet beretts i nära samarbete med ambassaden. Här finns en tydlig potential att utveckla synergieffekter.

Internationella Kurser

I de Internationella Kurserna, IK, deltar personer från länder i Latinamerika, Asien och Afrika på samma kurser. Under perioden 1997–2001 deltog totalt 821 personer från Sydamerika vid dessa kurser, som arrangerats i Sverige med finansiering från Sida. Av dessa kom störst antal deltagare från Colombia (193), Brasilien (189), Ecuador (128) och Chile (104). Kostnaden uppgick till uppskattningsvis 51,7 MSEK. Alla de sydamerikanska länderna har haft någon deltagare vid en internationell kurs i Sverige. Kurserna bidrar till att överföra svenska erfarenheter inom relevanta områden till aktiva yrkesutövare i regionen. Det bör dock nämnas att det för latinamerikaner är ett hinder att kurserna arrangeras på engelska. Detta kan ha medfört att möjliga deltagare från Latinamerika begränsats till den lilla elit som talar engelska, alternativt att deltagarna faktiskt inte kunnat tillgodogöra sig kursernas innehåll.

De internationella kurserna har, i likhet med KTS, generellt sett inte integrerats med det övriga utvecklingssamarbetet i regionen. En lärdom inför utarbetandet av ny strategi är att fler kurser bör ges på spanska och att fler kurser bör förläggas till regionen. Nya grepp för att anpassa kurserna till regionala behov skulle kunna undersökas närmare.

Inom näringslivssamarbete och kapitalmarknad har stöd under strategiperioden utgått till Bolivia. Samarbetet, som pågått sedan 1992–93, är baserat på ett avtal mellan Sida och Bolivias näringslivsorganisationer, representerade av den största industri- och handelskammaren, CAINCO. Insatser har finansierats inom områdena lagstiftning för modernisering av näringslivets ramverk, industrimiljö och skogs- och träindustri. Utbetalningarna uppgick till 21 MSEK 1998, men föll till 6 MSEK 2001. Enligt en av Sida genomförd utvärdering av programmet beror nedgången bl a på administrativa förändringar på såväl svensk som boliviansk sida. Tillsammans med Swedfund har Sida dessutom investerat i Carlsson Bolivia Fund, en av Bolivias få riskkapitalfonder. Fondens kapital är nu till fullo investerat och resultaten tillfredsställande även om fondens lönsamhet har påverkats av Bolivias allmänna ekonomiska nedgång under senare år. Rådgivningsinsatserna inom lagstiftningsområdet har varit strategiska och medverkan av svenskt kunnande inom skogs- och träindustrin har bl a lett till att Bolivia blivit en av de ledande länderna i världen vad gäller uthålligt tropiskt skogsbruk och miljöcertifiering av träprodukter.

Under perioden från 1998 har inga nya krediter och garantier utgått till länder i Sydamerika. En ansökan om en u-kredit för landsbygds- elektrifiering i Bolivia håller på att beredas. Peru och Colombia – som båda är kreditvärdiga medelinkomstländer – har varit stängda av politiska skäl. Ecuador har, på grund av den ekonomiska krisen, förlorat sin kreditvärdighet. Inga ansökningar har inkommit från Paraguay. Chile, Argentina, Brasilien, Uruguay och Venezuela har varit stängda på grund av att deras genomsnittsinkomster överstiger det tak (cirka 3.000 USD per capita) som OECD-länderna fastställt för förmånliga exportkrediter till utvecklingsländer.

5. 4 Ekonomiskt samarbete till ömsesidig nytta

Strategin föreslog två delar inom det ekonomiska samarbetet till ömsesidig nytta med Chile:

- Bilateralt samarbete inom områdena miljö och träindustri, samt möjliga öppningar för samarbete inom god samhällsstyrning.
- Triangelsamarbete och regionala erfarenhetsutbyten inom områdena jämställdhet, miljö och kapitalmarknadssystem.

Det förutsågs en årlig utbetalningvolym på 10–15 MSEK för det ekonomiska samarbetet med Chile under strategiperioden. Den nya samarbetsformen *till ömsesidig nytta* skulle också innebära en gradvis utfasning av gåvomedel inom samarbetet mellan Sverige och Chile. 1998 undertecknades ett avtal om ekonomiskt samarbete mellan Sida och Chile. Avtalet var ej tidsbestämt eller beloppsmässigt fastställt. Sett i backspegeln har det ekonomiska samarbetet haft två tydliga fokus: skapandet av allianser mellan chilenska och svenska parter för att uppnå ett ömsesidigt samarbete, samt inriktningen på miljöfrågor och träindustri.

Det ekonomiska samarbetet låg på något lägre nivå än planerat under 1998 och 1999 bland annat på grund av utgiftstaket och förseningar i genomförande av insatser. 2000 och 2001 låg utbetalningarna på planerad nivå, för att under 2002 minska betydligt, i enlighet med vad som avsetts i strategin.

Samarbetet har omfattat ett antal insatser som gemensamt syftat till att skapa allianser mellan Chile och Sverige:

- 1) Miljösamarbetet mellan Länsstyrelsen Västra Götaland och Stor-Santiago
- 2) Kommunal miljöplanering – ett samarbete mellan Borlänge kommun och åtta kommuner i Chile
- 3) Utbildning inom miljöområdet med inriktning på avfallshantering
- 4) Företagsallianser mellan svenska och chilenska miljöteknikföretag
- 5) Tillämpad forskning inom trä och virkes -området
- 6) Start Syd-programmet som stödjer svenska småföretags etablering i Chile
- 7) Partnerskapsfonden

Miljösamarbetet mellan Länsstyrelsen Västra Götaland och Santiago har syftat till att arbeta fram en luftvårdsplan för Santiago med fokus på minskade utsläpp. Goda kontakter mellan Sverige och Chile har etablerats på olika nivåer, mellan de regionala förvaltningarna, mellan universitet i de båda länderna och mellan företag.

Partnerskapsfonden som instiftades 2001 med 15 MSEK i tillskjutande medel från både Sverige och Chile, har till syfte att stimulera ömsesidigt samarbete mellan svenska och chilenska små och medelstora företag samt institutioner och myndigheter som har förutsättning att vidareutvecklas utan biståndsfinansiering. Fonden avser främst att stödja samarbeten inom områdena miljöteknik och träindustri. Fonden ses som en avslutande insats inom det ekonomiska samarbetet till ömsesidig nytta mellan Sverige och Chile.

De andra delarna av samarbetet med Chile, triangelsamarbete och regionalt samarbete, har inte utvecklats i samma omfattning som planerat. Två triangelsamarbeten har genomförts mellan Chile, Guatemala och Sverige. Det pågående projektet är inom jämställdhetsområdet. Under förberedelse är också en internationell kurs inom avfallshantering som skall genomföras i Sverige och i Chile med både chilensk och svensk personal, för deltagare från övriga latinamerikanska länder.

Intresse har funnits från både svensk och chilensk sida att genomföra triangelsamarbeten. En begränsning har varit att Chile varit beredd att avsätta humankapital men inte finansiella resurser för detta. Det största hindret har dock varit avsaknaden av efterfrågan på denna typ av samarbete från tredje land. I de fall då triangelsamarbete förverkligats har det byggts på starkt intresse från tredje land och etablerande av kontakter mellan guatemalanerna och deras chilenska motpart. Sida har inte haft en tydlig strategi eller ansvarsfördelning för hur arbetet skulle ske för att åstadkomma fler triangelsamarbeten.

En lärdom är att denna typ av relationer länder emellan endast kan uppmuntras på olika sätt från svensk sida. Det är efterfrågan och initiativkraften i mottagarlandet som måste styra samarbetsformen, snarare än utbudet i det land som erbjuder sin expertis. Samarbetsformen kan också finnas – och finns – med som en integrerad del i många bilaterala stöd, till exempel till Bolivia, i och med att regional expertis inom olika områden anlitas. Inom det civila samhället bedöms triangelsamarbete fungera naturligt och utnyttjas i samarbetet mellan flera svenska enskilda organisationer och deras partners i regionen.

6. Slutsatser av resultatanalys

En *helhetssyn och samverkan* inom utvecklingssamarbetet underlättar nödvändiga strategiska prioriteringar, och kan ge synergieffekter. En förutsättning är att strategin blir styrande för samarbetet och att samordningen ökar med de delar som formellt inte omfattas av strategin. Sidas nya anslagsstruktur bidrar också, men fler konkreta instrument för bland annat uppföljning behövs för att styrning och samordning ska fungera optimalt.

Svensk närvaro och profilering kan bidra till att effektivisera utvecklingssamarbetet. För att det ska ske är starka fältkontor/ambassader och ett gott samarbete mellan Sida, UD och andra svenska aktörer en förutsättning för att kunna bedriva ett mer långsiktigt utvecklingssamarbete med ett land. Möjligheterna att föra en *policydialog* om utvecklingssamarbetet har varit goda i Bolivia, där det har funnits ett i finansiella termer större samarbete med ett samarbetsavtal med regeringen och svensk närvaro i form av ett expanderande fältkontor. I Colombia har förutsättningarna förbättrats sedan Sida placerat personal på ambassaden. I Peru innebar stängningen av ambassaden att dialogmöjligheterna och synligheten minskade.

Inom bland annat området demokrati och mänskliga rättigheter prövades under innevarande strategiperiod *nya samarbetsformer* som gav goda resultat. Det handlade bland annat om små strategiska stöd för nätverkande, erfarenhetsutbyte, dialogfrämjande och regionalt samarbete. Erfarenheten visar att mer efterfrågestyrda och hos parterna förankrade insatser ger bättre resultat.

Stöd till *reformer och omstruktureringsprocesser*, samt stöd för att *utveckla institutioner och förvaltning på olika nivåer*, är ofta grundläggande för ett effektivt utvecklingssamarbete. Återstår att hitta metoder för att i större utsträckning uppnå långsiktigt hållbara förändringar.

Kunskaps- och kompetensutveckling är en strategisk metod som ofta utnyttjas i de olika samarbetsformerna. Det är viktigt att metoden får styras av målgruppens behov och förutsättningar och att den är en integrerad del av utvecklingssamarbetet. De internationella kurserna skulle kunna få mer genomslagskraft och integreras bättre med strategin om de anpassades till regionens behov och efterfrågan samt förlades till regionen och hölls på spanska. För det kontraktsfinansierade tekniska samarbetet, KTS, har insatserna varit få och resultaten begränsade. Lärdomen är att instrumentet bör bli mer pro-aktivt och integreras med strategin samt begränsas till de länder där det bedöms ha potential att kunna verka.

Erfarenheterna av *forskningsstödet* till regionen är överlag positiva. Ökade ansträngningar kan göras från såväl forskningssidan som andra delar av utvecklingssamarbetet för att uppnå synergieffekter.

För att uppnå strategins målsättningar kanaliseras Sida stöd genom en lång rad *samarbetspartners*. I Sverige kan särskilt nämnas de enskilda organisationerna, näringslivet och facket, kyrkorna, akademiska institutioner, samt olika myndigheter. Samordning och informationsutbyte med svenska aktörer inom utvecklingssamarbetet har utvecklats, men kan stärkas ytterligare.

I *Peru* pekar erfarenheterna på att samarbetet lyckats leverera resultat den politiska turbulensen till trots. Bland annat har situationen för internflyktingarna i landet påverkats i positiv bemärkelse och det svenska utvecklingssamarbetet bidragit till instiftandet av en nationell Sannings- och försoningskommission. Svenska enskilda organisationers demokratistärkande arbete har också visat på god måluppfyllelse. Den demokratiska öppning som råder efter Fujimoris fall pekar på möjligheter för biståndet att stärka den demokratiseringsprocess som reaktiverats.

Det ekonomiska samarbetet till ömsesidig nytta med *Chile* har fasats ut under perioden och bedöms ha positiva resultat. Bland resultaten kan särskilt nämnas ett antal samarbetsallianser mellan Chile och Sverige inom miljöområdet, mellan småföretag och universitet. Jämställdhets-samarbetet med Chile har bidragit till att stärka den chilenska jämställdhetsmyndigheten SERNAM och fått den att axla sin roll som myndighet.

Det har under perioden förekommit ett par program med *regionala ansatser*. De regionala organisationerna med viss stabilitet måste sägas vara relativt få i Latinamerika. De flesta av dessa – t ex OAS, IDB, IIDH, CLACSO – är sedan länge samarbetspartners, men har få program med utvecklade regionala ansatser.

En av de större insatser med regional karaktär som genomförts under perioden har varit ett barnrättsstöd på regional nivå till Unicef och Rädda Barnen. Programmet har bidragit till att förbättra de båda organisationernas arbetssätt och till att integrera barnrättsperspektivet generellt i regionen. De svagheter och problem som identifierats hör till stor del samman med den regionala komponenten och svårigheterna med att på ett tydligt och realistiskt sätt definiera och förankra denna. Det är svårt att uppmuntra ett regionalt intresse hos parter när efterfrågan inte är klart uttryckt. Barnrättsprogrammet genom Rädda Barnen och Unicef belyser på ett bra sätt såväl potentialen som svårigheterna med att stödja regionala program. En lärdom är att program med regional karaktär bör vara än mer tydligt efterfrågestyrda och att de kräver en nära uppföljning.

Bland internationella organisationer har *Europeiska Kommissionen* en särställning, och ingår till större eller mindre omfattning i den lokala givarsamordningen i länderna. Erfarenheterna visar att det krävs ett långsiktigt strategiskt tänkande och ett samordnat agerande för att påverka Kommissionens utvecklingssamarbete. Möjligheterna till svensk samverkan med samtliga *multilaterala organisationer* i regionen beror i stor utsträckning på vem som är representant på plats för den aktuella organisationen. I Bolivia och Colombia har förutsättningarna förbättrats under strategiperioden. En ökad samordning inom *FN-systemet* har skett i båda länderna. Det svenska samarbetet med *Världsbanken* har i princip

koncentrerats till Bolivia. Samverkan med *Interamerikanska Utvecklingsbanken, IDB*, på plats i länderna har varit marginell, men bör kunna utvecklas.

Givarsamordning under nationellt ägandeskap har framför allt skett i Bolivia, där regeringen axlat huvudansvaret för att både bi- och multilaterala givare ingår.

Metoder för *uppföljning* är extra viktiga för strategins möjligheter att styra utvecklingssamarbetet när metoderna för arbetet inte är särskilt specificerade.

Bilaga 1: Resultatredovisning och -analys för Peru

På grund av det svenska utvecklingssamarbetets omfattning i Peru redovisas det här separat, trots att arbetet styrts av den regionala strategin.

Generell resultatanalys

Resultatuppfyllelse i förhållande till övergripande mål

Utvecklingssamarbetet med Peru under perioden har generellt sett överensstämmt med de övergripande mål och delmål som prioriterats, både i Översynen av samarbetet med Colombia och Peru och i Sydamerikastrategin 1998–2002. Insatserna har varit fokuserade på stärkandet av mänskliga rättigheter och rättsstaten, internflyktingar, samt stöd till det civila samhället.

Under perioden förutsågs en utökning av samarbetet gällande kontraktfinansierat tekniskt samarbete, KTS. Detta har inte genomförts. Det finns flera faktorer som bidragit till att så inte skett (se analys under 4.5).

Sverige har bibehållit sitt stöd till Peru under perioden, cirka 25 MSEK per år inklusive SEOs, trots det allt mer auktoritära styret under Fujimori. Det har inte funnits några hinder för att fortsätta samarbetet med Sidas främsta motpart, Ombudsmannaämbetet. Snarare utgjorde Ombudsmannaämbetet den institution i Peru som under Fujimoris sista år vid makten alltmer tog på sig rollen som den statliga parten i arbete för demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Flera av de projekt ämbetet utfört under perioden, med stöd från bland andra Sverige, betraktas med facit i hand som värdefulla grundplåtar i det arbete som nu genomförs för att komma till bukt med den långa perioden av MR-övergrepp i Peru. De internationella enskilda organisationerna, bland dessa de svenska, som har arbetat med MR-frågor har känt att de fått agera med viss försiktighet under Fujimoris sista period vid makten, dock utan att göra avkall på sin kritik mot regering och statsapparat.

Jämställdhetsfrågan har med facit i hand inte prioriterats i utvecklingssamarbetet med Peru. Jämställdhetsaspekter har emellertid genomsyrat ett fåtal projekt, bland annat stödet till internflyktingprogrammet genom Ombudsmannaämbetet. Orsaken till att jämställdhet inte prioriterats som eget tematiskt område har främst varit att ett flertal större givare redan var etablerade på jämställdhetsområdet med olika program och projekt, och att Sidas begränsade bidrag därmed inte ansågs få någon större effekt.

Mottagarlandets policies och vad andra givare gör

Under Fujimoris regering under 1990-talet karakteriserades Perus inställning till det internationella biståndet av ständiga lagstiftningsändringar och personalomsättning bland ansvariga personer.

Öppenhet och insyn saknades och det förekom att resurser användes för politiska ändamål. Det har därför varit svårt att samarbeta med biståndssekretariatet, SECTI. Det har till mitten av 2002 också funnits en avdelning för utvecklingssamarbete vid det peruanska utrikesministeriet, vars ansvarsområde delvis överlappat SECTIs, vilket ytterligare komplicerat situationen för givarna. SECTI har, enligt givarna och den nya biståndsmyndigheten, saknat en tydlig organisation, målsättningar, teknisk kapacitet och strategisk vision.

Många givare, inklusive Sida, har därför under strategiperioden valt att förbigå SECTI och förhandla projekt och avtal direkt med motparten. Detta bedöms av Sida ha fungerat tillfredsställande, främst eftersom utvecklingssamarbetet varit tämligen begränsat.

I mars 2002 fattade den peruanska kongressen beslut om att inrätta ett nytt samlande organ för utvecklingssamarbetet, APCI, Agencia Peruana de Cooperación Internacional. Detta kan vara en öppning till mer givarsamordning och nationell kontroll överutvecklingssamarbetet.

Givarsamordning har under strategiperioden förekommit i marginell utsträckning. Varken den peruanska staten eller givarsamfundet har tagit initiativ till att upprätta någon. Den enda bestående samordningsgruppen som i princip fyllt sin roll rör genderfrågor. Inom EU kretsen gjordes det i början av perioden en ansats till temagrupper inom medlemskretsen, men på grund av dålig samordning har de inte bestått. En informell temagrupp för demokratisk samhällsstyrning, Grupo de Gobernabilidad, samlar intresserade givare till regelbundna möten, men det återstår att se vilken möjlighet till givarsamordning som kan bli resultatet. FN-systemet har inte heller det under perioden visat intresse för givarsamordning.

Sverige har under strategiperioden mycket tydligt fokuserat arbetet på stöd till MR och demokrati frågor. Inom detta ämnesområde finns flera givare, speciellt för stöd till Ombudsmannaämbetet (USA, Canada, Europeiska Kommissionen m fl) och även Belgien, Spanien och USA har under 2001 inriktat större delen av sina insatser till detta område.

USA genom USAID har under de senaste 30 åren stått för den största andelen av det internationella bilaterala biståndet till Peru. Det amerikanska biståndet återfinns både inom sociala sektorer och inom demokrati och MR. Japan är den andra största biståndsgivaren till Peru, med projekt främst inom fattigdomsbekämpning (hälsa och utbildning, social infrastruktur, transport, energi m m). Tyskland, Canada, Schweiz och även Holland har också betydande insatser i landet. Belgien återkom 1999 efter 7 års frånvaro.

Inom den multilaterala kretsen framstår Europeiska Kommissionen som den största givaren under hela 1990-talet, visserligen med en ordentlig nedgång från 1998 till 2000 (från 64 procent till 32 procent). Medel frystes efter påtagliga indicier att biståndsmedel utnyttjats politiskt. FN-systemet, där merparten av FN-familjen finns representerad på plats, stod för drygt 50 procent av det totala multilaterala biståndet 1999–2000. IDB ökade sina insatser något i slutet på årtiondet och har bibehållit en viss nivå av omfattande lån för stöd till olika sektorer, energi, utbildning,

public finance reform m m. Världsbanken stod för en relativ liten andel med 4 procent av multibiståndet år 2000. År 2001 godkändes ett omfattande lån för sociala ändamål.

Kanaler för det svenska utvecklingssamarbetet

Det svenska biståndet till Peru har under perioden främst kanaliserats genom svenska enskilda organisationer där Diakonia och Rädda Barnen står för den största andelen finansiella resurser, men även Caritas kan nämnas. Alla tre kanaliserar medel både från folkrörelse- och Latin-amerikanslagen. Utvärderingar och uppföljningar av dessa stöd tyder på bra genomförande och uppnådda resultat.

Ett flertal andra svenska enskilda organisationer får stöd huvudsakligen genom folkrörelseanslaget, däribland Svenska Kyrkan och Svalorna. Stödet genom svenska enskilda organisationer bedöms av Sida som värdefullt. Organisationerna är väl förankrade med samarbetspartners i landet, ofta sedan 1980-talet, och besitter därför värdefull kunskap och goda kontakter för att kunna arbeta inom sitt område.

Direkt samarbete mellan Sida och peruanska statliga institutioner, med en oberoende ställning gentemot regeringen, har skett med Ombudsmannaämbetet. Samarbetet har bestått av flera projekt och bedöms av Sida generellt sett ha fungerat bra, även om den administrativa kapaciteten inom institutionen behöver förbättras.

Ämnesmässig resultatredovisning- och analys

Konfliktförebyggande verksamhet och konflikthantering samt

Stärkandet av rättstaten

Konfliktförebyggande och konflikthantering är ett område som har genomsyrat i princip allt samarbete i Peru. Särskilt märks detta i samarbetet med Ombudsmannaämbetet, inom programmet för interflyktingars rättigheter (se rubriken internflyktingar). Stärkandet av rättstaten återfinns som en del i stöden till Ombudsmannaämbetet (se mänskliga rättigheter resp internflyktingar).

Mänskliga rättigheter inklusive barns rättigheter

med en bred uppslutning från alla sektorer i samhället

Ombudsmannaämbetet i Peru har fått svenskt stöd för olika program sedan dess tillkomst 1996. Under 1998 bidrog Sverige med att bekosta två konsultuppdrag genom lokala MR-organisationer för att analysera problematiken och förutsättningarna för åtgärder beträffande det stora antalet personer efterlysta för terrorism och den växande skaran av ofrivilligt försvunna personer. Samtidigt gavs också ett svenskt stöd till en solidaritetskommitté (upprättad i samband med en Ad-Hoc kommission för att utreda fall rörande personer som ansågs vara oskyldigt dömda och avtjänade långa fängelsestraff för terrorism). Solidaritetskommitténs ansvar var utdelning av engångsstöd vid frigivning samt stöd för att den frigivne skulle kunna återgå till arbete. De två studierna påtalade vikten av fortsatt stöd till förmån för de grupper och personer som utsatts för det politiska våldet.

Med anledning av ovanstående har det svenska stödet till Ombudsmannaämbetet under strategiperioden bidragit till ett projekt med tydligt MR-fokus och till vilket Sida varit enda finansiär. Projektet har syftat till att studera följderna av terroristvåldet och statens agerande, ett politiskt känsligt tema. Stödet har utgått i två faser, den första 1999–2000 och den andra 2001–2002. Den övergripande målsättningen för projektet har varit att bidra till återupprättandet av de rättigheter som förvägrats offren för det politiska våldet och de personer som drabbats av antiterroristlagarna.

Resultatet från den första fasen består bland annat av flera omfattande studier om gripna och försvunna. Dessa innehåller dokumentation av över 7 000 anmälningar om försvunna personer, en landsomfattande rapport över de försvunna och information om situationen för olika slags offer för det politiska våldet. Studierna har inneburit ett väsentligt steg på vägen till att kartlägga fenomenet med försvinnanden och att upprätta en officiell lista med namn på försvunna.⁴

Projektet har under sin andra fas bidragit till instiftandet av en peruansk sannings- och försoningskommission. Den kunskap som dokumenterats inom ramen för programmet har inneburit en konkret hjälp för Sannings- och försoningskommissionens arbete, som påbörjades hösten 2001,⁵ genom att ombudsmannaämbetet överlämnade allt material från projektet.

Sida finansierar sedan januari 2002 delar av Sannings- och försoningskommissionens arbete. Stödet kanaliseras genom UNDP. Kommissionens huvuduppgift är att klargöra utvecklingsförlopp och ansvar för det politiska våldet och brotten mot mänskliga rättigheter under perioden 1980–2000. Den kommer också att ge rekommendationer till åtgärder för att befästa fred och skapa försoning bland det peruanska folket. Det svenska stödet går till undersökningar, utarbetande av delrapporter, samt informations- och kommunikationssatsningar för såväl de drabbade som allmänheten i stort.

Arbetet med barns rättigheter i Peru har kanaliserats genom Rädda Barnen. Arbetet har alltmer inriktats på regionala insatser och metoden ändrats från specifika projekt till att bidra med institutionellt stöd till nationella/regionala/lokala samarbetsorganisationer.

Samarbetsorganisationerna fortsätter arbetet med barnombudsmän i så gott som alla kommuner, med elevråd och polissamarbete. Arbetet är också inriktat på att stödja initiativ med förebyggande arbete med barn i högriskområden i Lima, framtagandet av en modell för tillgång till skolgång, hälsa och bättre arbetsförhållanden för arbetande barn samt institutionellt stöd till nationella och regionala organisationer för arbetande barn. Rädda Barnen genomför även studier för att lyfta upp aktuella frågor, visa på var det finns ”kunskapsluckor” och var det förekommer brott mot barns rättigheter, samt utvecklar guidelines och metoder. En utvärdering av det regionala barnrättsstödet gjordes 2001 och uppvisade positiva resultat (se resultatredovisning och -analys 5.2,

⁴ Slutrapport av stödet till *Secuelas de la violencia*, 2000

⁵ Sannings- och försoningskommissionen, diskussioner inför beredning av stöd (2001)

regionala insatser).

Stärkande av det civila samhället

Förutom det regionala stödet till Rädda Barnen, har bidragen från Latin-amerikanslaget för att stärka det civila samhället kanaliserats genom Diakonia och Caritas. Merparten av stödet har gått till institutionellt stärkande av samarbetspartners i landet, bland annat till att utveckla ett mer öppet och demokratiskt arbetssätt i de inhemska organisationerna.

De flesta organisationer som har fått stöd från Diakonia har visat sig vara fortsatt livskraftiga och alla är framstående och erkända antingen på nationell eller lokal nivå, beroende på verksamhetsområde. Många har framträdande närvaro i den allmänna debatten och är ledande inom sina arbetsområden (MR-frågor, lokal demokrati, folkligt deltagande, m m). Diakonia har som ett av sina huvudområden lokal demokrati, och organisationen har satsat på att utveckla olika metoder för detta arbete. Diakonia har också ordnat regionala seminarier för utbyte av av olika initiativ och erfarenheter inom detta område med olika länder i regionen och på så sätt integrerat arbetet på regional nivå med ett mycket givande utbyte av erfarenheter de olika partnerorganisationerna emellan.

Diakonia har i Peru drivit modellen med samförståndslösningar (*mesas de concertación*) på lokal nivå för att främja deltagandet av olika aktörer i samhället. Modellen har den senaste tiden också blivit anammand av regeringen, som ett sätt att uppnå ett samförstånd på olika nivåer i de politiska beslutsprocesserna. Diakonias arbete i Peru har under strategiperioden visat god måluppfyllelse och kan enligt Sidas bedömning mot bakgrund av resultatredovisningar och rapporter betraktas som ettallmänt demokratistärkande utvecklingssamarbete inom det civila samhället.

Svenska Caritas samarbetar i Peru med organisationer knutna till den katolska kyrkan. De tematiska områdena är folkligt deltagande, demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. En utvärdering under 2002 fann att programmet hade hög måluppfyllelse, särskilt vad gäller stärkandet av kvinnors deltagande och organisering på basplanet. En utbildning av lokala ledare bedömdes som mycket relevant för att stärka demokratin, medan strategin för långsiktig uthållighet i projektet ifrågasattes.

Internflyktingar

Den allra första Sida insatsen i samarbete med Ombudsmannämbetet i Peru avsåg ett konsultuppdrag för utveckling av ett internflyktingprogram. Konsultstudien utfördes 1996/97 och målsättningen var att avgöra internflyktingarnas behov av skydd, speciellt på landsbygden, samt att bedöma de politiska möjligheterna för inrättandet av MR-ombudsmannakontor i de områden som drabbats värst av det politiska våldet. Studien skulle också ge rekommendationer om riktlinjer och metoder för en bestående verksamhet.

Mot bakgrund av ovanstående påbörjade Sida stödet till ett treårigt program genom Ombudsmannaämbetet, för att förbättra internflyktingarnas situation (1997–1999). Programmet innefattade skydd till internflyktingar, genomförandet av informationskampanjer om ombudsmannaämbetets funktioner och internflyktingars rättigheter, olika former av stöd till återvändande internflyktingar, anskaffande av legitimations-

handlingar, insatser för att klargöra jordägarförhållanden, samt konflikthantering. Programmet avsåg också att stärka rättstaten genom att öka de statliga institutionernas närvaro och trovärdighet i de före detta konfliktområdena. Programmet, som bygger på en sammanhängande strategi och planering för landets internflyktingar, var det första i sitt slag och fick även stöd från Holland.

Ytterligare en period för konsolideringen av programmet (1999–2002) stöds av Sida. En extern utvärdering genomfördes våren 2002 av programmet. Resultaten var genomgående positiva. Detta beror dels på att programmet i sig haft positiva effekter på internflyktingsituationen i landet, men också på de förbättrade politiska förutsättningar för genomförande av programmet. Programmet har inneburit konkreta resultat inom samtliga tematiska områden, men också bidragit till stärkande av själva ombudsmannainstitutionen. Detta har främst skett genom att metoder och nya angreppssätt fått gehör inom institutionen för verksamheten i sin helhet. Begränsningar i programmets resultat har varit att delområden som gender, stärkande av de demokratiska institutionerna lokalt och äganderättsfrågorna skulle behövt ett mer tydligt och långsiktigt fokus och att centralisering av administrationen medfört viss tungroddhet.⁶

Övrigt demokratistöd som ej förutsågs vid strategins utarbetande

I och med den påskyndade, kanske lite oväntade politiska utveckling och den nystart för demokratin som inträffade efter Fujimoriregeringens fall i slutet av 2000 har några av de svenska insatserna under 2000 och 2001 i Peru avvikit något från verksamhetsområdena i ”Översynen av samarbetet med demokrati och mänskliga rättigheter i Peru och Colombia”. Detta gäller det svenska stödet till valobservation och valgenomförande genom olika samarbetspartners under valperioderna 2000–2001.

Redan inför valen 2000 (innan Fujimoris fall) och med tanke på den rådande politiska atmosfären, med påtagliga misstankar om valfusk, fick Ombudsmannaämbetet stöd både till första och andra valomgången för valövervakningsinsatser. Efter Fujimoris fall och utlysningen av nyval 2001 fick de statliga valorganen ett nytt ansikte och det internationella samfundet ansåg att det var legitimt att stödja dessa. Sverige gav ett mindre stöd till ONPE (Oficina Nacional de Procesos Electorales) genom UNDP. Stöd till valobservationsinsatser kanaliserades genom OAS (med deltagande av två svenska experter) och till EU-ländernas valobservationsstyrka, som kom att ledas av den svenska parlamentarikern Eva Zetterberg. Ytterligare valrelaterat stöd i form av seminarier gick till den peruanska enskilda organisationen Transparencia.

Det samlade stödet och närvaron från det internationella samfundet bidrog till att fria och rättvisa val kunde genomföras.

⁶ Evaluación del PPPAV, Junio 2002 (Lizárraga y Sala)

⁷ Guidelines for Action, Illicit Drugs and Swedish International Development Cooperation, Sida document, September 2000

Bilaga 2: Narkotika

Trots att den föregående strategin inte särskilt tar upp narkotikaproblematiken, redovisas här kortfattat de svenska erfarenheterna av stöd inom området

Tre allmänna principer har styrt Sveriges stöd till narkotikabekämpning i Sydamerika: det delade ansvaret mellan producent- och konsumentländer, behovet att minska både utbud och efterfrågan, samt ansträngningar att integrera drogbekämpning i bredare sociala och ekonomiska utvecklingsprojekt.⁷

Narkotikaproblemet är ett av hindren för en hållbar utveckling, samtidigt som fattigdomsbekämpning, demokratifrämjande och ekonomisk tillväxt är nödvändiga element för att problemet ska minska.

Så gott som allt stöd Sverige har gett till narkotikabekämpning i Sydamerika har kanaliserats genom multilaterala organisationer, som Världshälsoorganisationen och *United Nations International Drug Control Programme*, UNDCP. Utöver detta har smärre stöd gått till ett regionalt preventionsprojekt genom den spanska organisationen EDEX. UNDCP har mottagit 95 procent av stödet till Latinamerika, cirka 24,5 MUSD sedan 1976. Fram till år 2000 gick 94 procent av resurserna till alternativ utveckling. Under de senaste åren har emellertid ett bredare synsätt vuxit fram och i det pågående stödet till Latinamerika, på cirka 10 MSEK per år, är fördelningen 34 procent till alternativ utveckling, 20 procent till *policy support* och 46 procent till prevention och minskad konsumtion.

Samtidigt har UNDCP utvecklat sin roll i Sydamerika. Idag är projekten mer fokuserade och ofta mer experimentella, undersökande och katalytiska till sin natur. De är mer begränsade och kortvariga, med tydligare mål och inriktade på att utveckla nya metoder, förhållningssätt och *best practices*. Särskilt vikt har lagts på uppföljning och spridning av erfarenheterna.

EU-kommissionen finansierar flera drogbekämpningsprojekt i regionen, bland andra en uppdatering av Colombias kart-system för illegala odlingar, samt alternativa utvecklingsprojekt i Pozuzu-Pacalzu-regionen i Peru och i Chapare-regionen i Bolivia. Dessutom länkas de andinska ländernas resultat i narkotikabekämpningen till möjligheter att få handelsfördelar inom den europeiska marknaden.

EUs stöd till narkotikabekämpning återfinns huvudsakligen under rubrikerna fattigdomsbekämpning och landsbygdsutveckling. USA har på ett helt annat sätt fokuserat på militära och polisiära insatser, inklusive flygbesprutning, som varit av mer kortsiktig karaktär och ännu inte upp-

visat långsiktiga resultat. UNDCPs roll har varit neutral och ganska balanserad, till stöd för regeringarna. Det är regionens regeringar som har den viktigaste rollen, men de befinner sig ofta i en svår situation,

klämda mellan internationella påtryckningar (främst från USA), befolkningens behov och beroendet av finansiering utifrån. Det civila samhället i städerna har framför allt bidragit med att medvetandegöra och sprida information om narkotikaproblematiken, medan bonde- och andra organisationer på landsbygden har en nyckelroll i landsbygdsutvecklingen.

Det svenska biståndet samordnas på Sida av DESA/HÄLSO, och på UD av GC, medan det är Socialdepartementet och Justitiedepartementet som har ansvaret för att Sverige följer de internationella konventionerna. Enskilda organisationer arbetar främst med missbruksförebyggande projekt. Samordning mellan de olika aktörerna förekommer, men skulle kunna utvecklas betydligt. Anledningen till att detta inte redan skett är främst brist på personella resurser.

Bilaga 3

Deltagare från Sydamerika i internationella kurser – per land/år

Land	1997	1998	1999	2000	2001	Totalt
Argentina	2	1	2	1	0	6
Bolivia	11	11	7	10	8	47
Brazil	50	48	45	31	15	189
Chile	19	25	26	19	15	104
Colombia	34	45	40	42	32	103
Ecuador	20	22	30	33	23	128
Paraguay	3	5	2	1	2	13
Peru	15	18	19	17	7	76
Uruguay	4	0	2	1	0	7
Venezuela	17	17	6	13	5	58
TOTALT	175	192	179	168	107	821

Bilaga 4

Resultatredovisning (tusentals kronor) för Sydamerika 1998–2002. Anslaget för Enskilda Organisationer

Land	Diakonia	FournSyd	Koop UG	LO/TCO	OPC	PMU	RB	SHIA	SMR	Sv.kyrkan	UBV	GrandTotal
Argentina												
1998		40		60		1110	160		125			1495
1999		230		125		665	400					1420
2000				705		1010	490					2205
2001		325		485		1060	370					2240
2002		275		850			225					1350
Total		870		2225		3845	1645		125			8710
Bolivia												
1998	1515	755			495	2810			1285		1320	8180
1999	1500	2660		120	515	1845			150		1340	8130
2000	1665	1975		485	435	2350			325		1020	8255
2001	2700	3405		350	540	1620					1020	9635
2002	3200	675	760	275	600	4385		300		1130	1075	12400
Total	10580	9470	760	1230	2585	13010		300	1760	1130	5775	46600
Brasilien												
1998		4590		2935	675	2650			2060	825	1305	15040
1999		3570		2920	440	3490			2235		1960	14615

2000				2210	220	2295	460		1470	1820	1855	10330
2001		7275		2455	800	3860	2880	300	1490	1130	1855	22045
2002		1500		2170	140	10000			1935		1350	17095
Total		16935		12690	2275	22295	3340	300	9190	3775	8325	79125
Land	Diakonia	FournSyd	Koop UG	LO/TCO	OPC	PMU	RB	SHIA	SMR	Sv.kyrkan	UBV	GrandTotal
Chile												
1998		435		1940			1200		210		1785	5570
1999		150		1700			960	105			2370	5285
2000		285		2025			1180	100			2005	5595
2001		475		1425			990	110			2005	5005
2002		275		1800			265	110			400	2850
Total		1620		8890			4595	425	210		8565	24305
Colombia												
1998	1000	5270		1220		655			650			8795
1999	515	4560		1350		85	240		1175			7925
2000	230	2985		1720		255			1295			6485
2001	105	3100		1770	80		250		695			6000
2002		1240		2700	75				755			4770
Total	1850	17155		8760	155	995	490		4570			33975
Ecuador												
1998	700	260		145					3885		1630	6620
1999	505			160			80		420		1860	3025

2000	560	180	210	915	1880	3745
2001		300	120	660	1880	3115
2002		1240	200	445	1975	3860
Total	1765	1980	835	1185	7350	20365

Land	Diakonia	FournSyd	Koop UG	LO/TCO	OPC	PMU	RB	SHIA	SMR	Sv.kyrkan	UBV	GrandTotal
Guyana												
1998				340								340
1999				240								240
2000				300								300
2001				395								395
2002				500								500
Total				1775								1775

Paraguay												
1998	1865			520	420		240		435			3480
1999	1595		1915	100	315		400		110			4435
2000	1920		2600	225	110	150	380					5385
2001	2200		3720	150	705	130	1490		435			8830
2002	2500		4620	200			260		740			8320
Total	10080		12855	1195	1550	280	2770		1720			30450

Peru												
1998	1450	640		225		525	8800		905	1360		13905
1999	1320	465		360		595	10560	95	575	1845		15815
2000	1385	525		330		880	9780	100	435	2170		15605
2001	2490	295		695		380	6960	120	690	2415		14045
2002	3400	280		1200	80	2190	2460	120	1455	2415		13600
Total	10045	2205		2810	80	4570	38560	435	4060	10205		72970

Land	Diakonia	FournSyd	Koop UG	LO/TCO	OPC	PMU	RB	SHIA	SMR	Sv.kyrkan	UBV	GrandTotal
Uruguay												
1998	200	310			85	350	80	480				1505
1999			860			165	80	520	105			1730
2000			1000	70			60					1130
2001												
			30	895					175			1100

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besöksadress: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, info@sida.se